

99 среща на контактните точки по Регламент 1215/2012 (Брюксел I а)

Брюксел, 12 -13 март 2025

Срещата започна с встъпителни бележки на г-н Andreas Stein, началник Отдел правосъдие по граждански дела към Европейската комисия. Той приветства участниците. Подчерта, че Регламент Брюксел I а е източник на богата дискусия, по него има постановена много съдебна практика, подготвя се и доклад за приложението на регламента, който е почти готов, като се обмисля и неговия превод. В края на м.март 2025 ще има среща на високо ниво по регламент Брюксел I а и по Рим II. Води се дискусия за изменение на Регламент Брюксел I а.

Г-жа Sophie Chaigneau, секретар на мрежата, представи най-новите дейности на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела. Тя посочи, че на настоящата среща присъстват 110 участници, от които 32% са контактни точки, 17% са съдии, 3% са нотариуси, 8% централни органи, 1% съдебни изпълнители и т.н. Тя напомни датите на следващите срещи на мрежата за 2025г.:

Среща по регламента за наследяването – 28-29 април, Брюксел

Среща по регламент Брюксел II б – 17-18 юни във Варшава

Среща по Регламента за събиране на доказателства и връчване на книжа - 22-23 октомври /вероятно в Брюксел/

Среща по Регламента за издръжката – 4-5 декември /вероятно в Брюксел/

В момента работят пет активни работни групи към мрежата. Работната група за съдебните служители приключва работата по изработването на въпросник. Получените отговори ще спомогнат работата на групата. Участниците в срещата бяха помолени да участват в изследването.

Работната група по изработване на наръчник по Регламента за събиране на доказателства в момента изработва наръчник за попълване на формулярите по регламента. Наръчникът ще се приложи като анекс към основния наръчник по регламента.

Работна група по Регламента за наследяването – дискутира специфични въпроси по приложението му, като ще инициира проучване за затрудненията по приложението му.

Работната група по дигитализацията на Регламент Брюксел II б ще се има първа среща на 25.05. 2025 и ще започне обсъждане как ще се осъществява дигитализацията по този инструмент.

Работната група по видимостта работи по подобряване на видимостта на мрежата. Подготвя се наръчник за по-лесна комуникация на контактите точки, особено през социалните мрежи, както и промоционална кампания в LinkedIn. Налични са промоционални материали в портала eJustice, листовки са също налични, при необходимост от такива, контактните точки могат да се обърнат към секретариата.

От 3 март 2025 е налична нова версия на европейския съдебен портал / eJustice Portal /. В случай че възникнат въпроси или затруднения по ползването му, следва да се сигнализира чрез формуляра за контакт или на JUST-E-JUSTICE@ec.europa.eu. В новата версия информацията за Обединеното кралство е отново налична.

Секретариатът на мрежата прикани контактните точки да актуализират листовките за работата на мрежата в секцията на тяхната държава в eJustice Portal: About the network | European e-Justice Portal. В следващите седмици контактните точки следва да посочат колко листовки на хартия искат да получат.

Държавите членки бяха приканени да започнат незабавно да изпращат статистически данни по приложението на Регламента Брюксел II б и Регламента за издръжката. Към настоящия момент 12 държави членки са предоставили статистическа информация.

Испания сподели, че е получила множество оплаквания, че портала eJustice не работи добре.

Г-жа Laura Liubertaite от отдел „Правосъдие по граждански дела“ към Европейската комисия предостави информация за предстоящия доклад по приложението на Регламент Брюксел I а. Той обхваща период на преглед от последните 2 години. Докладът ще бъде публикуван през май 2025г. Освен това в доклада ще се обсъди евентуалното разширяване на персоналия обхват на регламента, така че да обхване ответниците с местоживееене в трети държави. Ще бъдат разгледани някои нововъзникващи въпроси, включително колективните искове, цифровизацията. Не на последно място, в доклада ще се обсъди и дали разпоредбите на регламента биха могли да се опростят и модернизират. Докладът ще бъде разделен на основен документ и придружаващ го работен документ на службите на Комисията.

През последните 2 години СЕС е получил 26 нови молби за преюдициални запитвания, като най-активни на съдилищата на Германия и Нидерландия. За същия период СЕС е постановил 26 решения по тълкуване на регламента, като последното включено в доклада е решение от 25.02.2025 по дело C-339/22 от 25.02.2025, BSH Hausgeräte GmbH, дружество по германското право, срещу Electrolux AB, дружество по шведското право, относно нарушение на европейски патент. При тълкуване на Член 24, точка 4 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 СЕС е приел, че „съдът на държавата членка по местоживееенето на ответника, сезиран на основание член 4, параграф 1 от този регламент с иск за установяване на нарушение на патент, издаден в друга държава членка, запазва компетентността си да се произнесе по този иск, когато в рамките на производството по иска ответникът оспорва с възражение действителността на патента, а компетентни да се произнесат по действителността са единствено съдилищата на тази друга държава членка“; „Член 24, параграф 4 от Регламент № 1215/2012 не се прилага към съд на трета държава и следователно не предоставя на такъв съд никаква компетентност, била тя изключителна или не, що се отнася до преценката на действителността на патент, който е издаден или действието му е признато от тази държава. Ако съд на държава членка е сезиран на основание член 4, параграф 1 от този регламент с иск за установяване на нарушение на патент, който е издаден или има признато действие в трета държава, в рамките на който с възражение е повдигат въпросът за действителността на патента, този съд е компетентен съгласно член 4, параграф 1 да се произнесе по това възражение, като решението му по този въпрос не може да засегне съществуването или съдържанието на посочения патент в тази трета държава или да доведе до изменение в нейния национален регистър“.

При прегледа на последната практика на СЕС по регламента, г-жа Laura Liubertaite откри 4 значими дела на СЕС по тълкуване на Регламент № 1215/2012.

Решение от 8.02.2024г. по Дело C-566/22, *Inkreal (международен елемент)*

Факти по делото: сключени са два договора за паричен заем между страни, които имат местопребиваване в Словакия. Всеки от договорите съдържа споразумение за предоставяне на компетентност, съгласно което при възникване на спор, който не може да бъде разрешен чрез преговори, той „може да бъде отнесен за решаване до чешкия съд, на който е родово и местно

подсъден“. С договор за прехвърляне на вземания заемотелят прехвърля вземанията на трето лице. Тъй като заемите не са върнати, третото лице предявява иск срещу заемателя пред чешки съд. Чешкият съд изпитва съмнения дали спорът има международен елемент, поради което спира производството и изпраща запитване към СЕС: „От гледна точка на наличието на международен елемент, какъвто е необходим за прилагането на Регламент № 1215/2012, възможно ли е този регламент да се приложи просто защото две страни с местоживееене в една и съща държава членка са избрали за компетентни съдилищата на друга държава — членка на Европейския съюз?“. В решението си от 8 февруари 2024 година СЕС посочва, че в случая е налице международен елемент, тъй като наличието на споразумение за предоставяне на компетентност на съдилищата на държава членка, различна от тази, в която са установени договарящите страни, само по себе си доказва трансграничното значение на спора по главното производство. Споразумение за предоставяне на компетентност като разглежданото попада в обхвата на член 25, параграф 1 от Регламент № 1215/2012. СЕС обобщава целите на чл.25 параграф 1 – автономия на страните, предвидимост и правна сигурност, взаимно доверие в правораздаването в Съюза и улесняване достъпа до правосъдие. СЕС посочва, че не следва да се прави паралел с правилото, предвидено в член 1, параграф 2 от Хагската конвенция от 30 юни 2005 година за споразуменията относно избор на съд.

Решение от 4.10. 2024 по дело C-633/22 , *Real Madrid* (свободата на печата и взаимното доверие в упражняването на правосъдие в рамките на Европейския съюз) - определя се като решението на годината

Факти по делото: През 2006 г. във вестник Le Monde е публикувана статия, написана от ЕЕ — журналист на трудово правоотношение към този вестник, в която се твърди, че Real Madrid и Fútbol Club Barcelona са ползвали услугите на подбудител на мрежа за допинг в колоезденето. През 2007 г. Real Madrid и АЕ, член на медицинския му екип, предявяват пред Първоинстанционен съд Мадрид, Испания, иск за реализиране на гражданска отговорност, основан на уронването на тяхната чест, срещу Société Éditrice du Monde и ЕЕ. През 2009г. този съд осъжда последните да платят обезщетение за претърпени неимуществени вреди — на Real Madrid в размер на 300 000 евро, а на АЕ — в размер на 30 000 евро, както и разпорежда това съдебно решение да се публикува във вестник Le Monde, както и в един испански вестник. Това решение е потвърдено в съществена си част от второинстанционния съд и през 2014г. и от Върховния съд на Испания. През 2018 г. Районен съд Париж, Франция, издава две декларации за изпълняемост на решението на Върховния съд на Испания от 2014 г. С решение от 2020 г. Апелативен съд Париж, Франция, отменя тези декларации с мотива, че това решение не може да бъде изпълнено във Франция, тъй като явно противоречи на френския международен обществен ред. В това отношение Апелативен съд Париж отбелязва, на първо място, че испанските съдилища са осъдили ответниците по главното производство да заплатят обезщетение за вреди, без Real Madrid да твърди, че е претърпял имуществена вреда. На второ място, пред испанския съд бил обсъден само силният отглас в медиите на разглежданата по главното производство статия, която била опровергана от испанските медии, поради което претърпяната вреда била смекчена от това опровержение. На трето място, осъдителните съдебни актове за изплащане на сума в размер на 300 000 евро като главница и на 90 000 евро за лихви и разноски се отнасяли за физическо лице, както и за дружеството — издател на вестник, и представлявали 50 % от нетната загуба и 6 % от размера на ликвидните средства на това дружество към 31 декември 2017 г. На четвърто място, осъдителните съдебни актове за изплащане на сумата от 30 000 евро като главница и от 3 000 евро за лихви и разноски в полза на АЕ се прибавяли към горепосочените съдебни актове. Накрая, изключително рядко във Франция обезщетението за вреди, присъдено за уронване на личната чест и достойнство или

на доброто име, надхвърляло сумата от 30 000 евро, тъй като френското законодателство санкционирало клеветата по отношение на частноправни субекти с глоба в максимален размер 12 000 евро. Тази юрисдикция приема, че посочените съдебни актове имат възпиращо действие върху участието на журналист и на печатен орган в публичния дебат по теми, представляващи интерес за обществеността, от естество да възпрепятства медиите при изпълнението на техните задачи по информиране и контрол, така че признаването или изпълнението на тези осъдителни съдебни актове засяга по недопустим начин френския международен обществен ред, тъй като накърнява свободата на изразяване. Касационният съд на Франция, пред който спорът е пренесен, решава да спре производството и да отправи искане до СЕС за тълкуване на Член 34, точка 1 и член 45 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела. В решението си от 4 октомври 2024 година СЕС /голям състав/ приема, че Член 34, точка 1 и член 45 от Регламент (ЕО) № 44/2001 /който е приложим *ratione temporis* на основание член 66, параграф 2 от Регламент № 1215/2012, който предвижда, че Регламент № 44/2001 продължава да се прилага по отношение на съдебните производства, образувани преди 10 януари 2015 г./, във връзка с член 11 от Хартата на основните права на Европейския съюз, трябва да се тълкуват в смисъл, че изпълнението на съдебно решение, с което дружество, издател на вестник, и един от журналистите в него са осъдени да заплатят обезщетение за неимуществените вреди, претърпени от спортен клуб и от един от членовете на неговия медицински екип поради уронване на доброто им име вследствие на публикувана от този вестник информация, която се отнася до тях, трябва да бъде отказано, когато би довело до явно нарушаване на свободата на печата, закрепена в член 11 от Хартата на основните права, и по този начин до засягане на обществения ред на държавата членка, в която се иска признаване. В решението си СЕС припомня, че като забраняват преразглеждане по същество на постановено в друга държава членка съдебно решение, член 36 и член 45, параграф 2 от Регламент № 44/2001 не позволяват на съда на държавата членка, в която се иска изпълнението, да откаже признаването или изпълнението на това решение единствено по съображение, че съществува разлика между правната норма, прилагана от съда на държавата членка по произход, и тази, която би приложил съдът на държавата членка, в която се иска изпълнението, ако бе сезиран със спора. По същия начин съдът на държавата членка, в която се иска изпълнението, не може да контролира точността на правната и фактическа преценка, извършена от съда на държавата членка по произход. Следователно използването на клаузата за [обществен ред], предвидена в член 34, точка 1 от Регламент № 44/2001, е допустимо само в хипотезата, при която признаването или изпълнението на съдебното решение, постановено в друга държава членка, би засегнало по недопустим начин правния ред на държавата членка, в която се иска изпълнението, тъй като би накърнило основен принцип. За да се спазва забраната за преразглеждане по същество на чуждестранното съдебно решение, засягането трябва да съставлява явно нарушение на правна норма, която се счита за съществена в правния ред на държавата членка, в която се иска изпълнението, или на право, което е признато като основно в този правен ред. Клаузата за обществен ред се прилага по същия начин, когато признаването или изпълнението на съответното съдебно решение в държавата членка, в която признаването се иска, би довело до явно нарушение на съществена правна норма в правния ред на Съюза или на права, признати за основни в този правен ред, и съответно на тази държава членка. Това се отнася по-специално за признатите от Съюза основни права. СЕС припомня, че член 11 от Хартата представлява един от основните стълбове на едно демократично и плуралистично общество, отразяващ ценностите, на които се основава Съюзът в съответствие с член 2 ДЕС. Съгласно член 52, параграф 3 от Хартата съдържащите се в нея права имат същия смисъл и обхват като съответстващите им права, гарантирани с ЕКПЧ, без

обаче да са пречка правото на Съюза да предоставя по-широка защита. Следователно при тълкуването на член 11 от Хартата Съдът трябва да вземе предвид съответстващите му права, гарантирани от член 10 от ЕКПЧ, както се тълкуват от Европейския съд по правата на човека, като минимален праг на защита. От постоянната практика на Европейския съд по правата на човека следва, че изключенията, на които се подчинява свободата на изразяване, трябва да се тълкуват стриктно и че член 10, точка 2 от ЕКПЧ не дава никаква възможност за ограничения на свободата на изразяване в областите на политическото слово и на въпросите от общ интерес. Въпроси от общ интерес са тези, които могат легитимно да представляват интерес за обществеността, и тези, които предизвикват неговото внимание или сериозно безпокойство, по-специално защото се отнасят до благосъстоянието на гражданите или до живота на общността. В тази категория попадат въпроси, свързани с професионалния спорт. Въпреки че печатът не трябва да преминава определени граници, свързани по-специално със защитата на доброто име или на правата на други лица, той все пак трябва, при спазване на своите задължения и отговорности, да разпространява информация и идеи по всички въпроси от общ интерес. В противен случай печатът не би могъл да изпълнява основната си роля на public watchdog (обществен страж). Във всяко решение, с което се присъжда обезщетение за вреди от уронване на доброто име, трябва да има разумно съотношение на пропорционалност между присъдената сума и съответното уронване. Следва да се прави разлика между осъждането в полза на юридическо лице и осъждането в полза на физическо лице, тъй като уронването на доброто име на физическо лице може да се отрази на достойнството на това лице, докато доброто име на юридическо лице е лишено от това морално измерение. Обезщетение за вреди, чийто размер е непредвидим или висок в сравнение с присъдените по сравними дела за клевета суми, може да има възпиращ ефект върху упражняването на свободата на печата. Целта на проверката, която запитващата юрисдикция трябва да извърши, е само да се установи явно засягане на правата и свободите, закрепени в член 11 от Хартата, като тя не може да включва контрол върху преценките по същество, извършени от съдилищата на държавата членка по произход, тъй като такъв контрол представлява преразглеждане по същество, което е изрично забранено от член 36 и член 45, параграф 2 от Регламент № 44/2001. Така в случая запитващата юрисдикция не може да провери по-специално дали като са публикували разглежданата в главното производство статия, ЕЕ и Société Éditrice du Monde са действали съобразно задълженията и отговорностите си, нито може да постави под въпрос констатациите в решението на Върховния съд от 2014 г., що се отнася до тежестта на нарушението на ЕЕ или на Société Éditrice du Monde, или до размера на претърпяната от Real Madrid и АЕ вреда. В случай че установи наличието на явно нарушение на свободата на печата, запитващата юрисдикция би трябвало да ограничи отказа за изпълнение на посочените съдебни решения до частта от присъдените обезщетения за вреди, която е явно непропорционална в държавата членка, в която се иска признаване.

Според г-жа Laura Liubertaite, частичното признаване на съдебно решение позволява то да бъде изменено, позволява се интензивна проверка на решения на други съдилища, и хоризонтален контрол на решения, когато са засегнати човешки права.

Решение от 16. 05. 2024 по дело C-222/ 23, Топлофикация София (националното право срещу ефективност на регламента)

Фактите по делото: В.З.А., български гражданин, притежава в София апартамент в сграда в режим на етажна собственост и не е платило сметката за своето потребление на топлинна енергия за този апартамент за 2020 - 2023 г. През 2023 г. Топлофикация София сезира Софийския районен съд, който е запитващата юрисдикция, със заявление за издаване на заповед за изпълнение срещу В.З.А. Съдът служебно е установил, че В.З.А. от 2000 г. е

регистриран в националния регистър на населението с постоянен адрес в София като през 2010 г. обаче В.З.А. е декларирал своя настоящ адрес в държава членка, различна от Република България. В това отношение запитващата юрисдикция посочва, че българското право не позволява да се декларира пълен настоящ адрес в чужбина. Тъй като съдът изпитва съмнение дали е компетентен да издаде заповед за изпълнение в съответствие с член 411, алинея 1 ГПК, той отправя до Съда на ЕС четири преюдициални въпроса, които се отнасят до тълкуването на Регламент № 1215/2012 и Регламент 2020/1784, както и до тълкуването на член 18, първа алинея, член 21 ДФЕС и член 47, втора алинея от Хартата. В решението си СЕС постановява следното: Член 62, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, съгласно която се счита, че гражданите на държава членка, пребиваващи в друга държава членка, имат местоживее на адрес, който винаги е регистриран в първата държава членка. Член 4, параграф 1 и член 5, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, както е тълкувана в националната съдебна практика, да предоставя на съд на държава членка компетентността да издава заповед за изпълнение срещу длъжник, за когото съществува обосновано предположение, че към датата, на която е подадено заявлението за издаване на заповедта за изпълнение, е имал местоживее на територията на друга държава членка, в случаи, непредвидени в глава II, раздели 2—7 от този регламент (Тези раздели съдържат правила за специална компетентност, правила за компетентност при застрахователни договори, потребителски договори, индивидуални трудови договори, правила за изключителна компетентност и правила за пророгация на компетентност). Член 7 от Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 година относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела трябва да се тълкува в смисъл, че допуска съд на държава членка, компетентен да издаде заповед за изпълнение срещу длъжник, за когото съществува обосновано предположение, че има местоживее на територията на друга държава членка, да се обърне към компетентните органи и да използва средствата, предоставени от тази друга държава членка, за да установи адреса на длъжника с цел връчване на заповедта за изпълнение (т.е. ако запитващата юрисдикция стигне до извода, че е компетентна да разгледа главното дело въз основа на някое от правилата за компетентност, предвидени глава II, раздели 2—7 от Регламент № 1215/2012, и следователно, че има право да издаде исканата заповед за изпълнение срещу съответния длъжник, дори той да има местоживее на територията на друга държава членка, тя е длъжна да му връчи тази заповед за изпълнение. Адресът на длъжника в чужбина, може да бъде установен по реда на Регламент 2020/1784 - съд на държава членка, който следва да връчи в друга държава членка съдебен или извънсъдебен документ, може да използва всички средства, с които разполага съгласно член 7 от Регламент 2020/1784, за да установи адреса на получателя на документа, който трябва да бъде връчен.).

Решение от 28.11.2024 по дело C-526/23, VariusSystems (*Forum contractus*, софтуерно развитие/онлайн IT услуги)

Факти по делото: Запитването е отправено в рамките на спор между VariusSystems digital solutions GmbH (наричано по-нататък „VariusSystems“), установено в Австрия, и GR, собственик на дружество „B & G“ със седалище в Германия, по повод на предявения от VariusSystems иск за плащане на възнаграждение за разработването и експлоатацията на софтуер.

VariusSystems разработва за GR софтуер, който позволява да се анализират тестове за COVID-19. VariusSystems и GR сключват устно договор с предмет разработването и експлоатацията на този софтуер, който следва да се използва в Германия. VariusSystems трябва да получава заплащане на база успешно извършен тест. Страните не са се споразумели нито относно мястото на

изпълнение, нито относно компетентния съд в случай на спор. Страните спорят по въпроса дали софтуерът отговаря на всички приложими законови изисквания. VariusSystems предявява иск за заплащане на сумата от 101 587,68 евро, като обосновава международната компетентност на австрийските съдилища с това, че разглежданите услуги са предоставени в Австрия. Според него, въпреки че софтуерът се актуализира, за да бъде използван в Германия, всички работи са извършени във Виена (Австрия). GR оспорва международната компетентност на австрийските съдилища с мотива, че в случая предоставената услуга се състои единствено в използването на софтуера в Германия при спазване на предвидените в германското право изисквания в тази област. Върховният съд на Австрия решава да спре производството пред него и да постави на Съда следния преюдициален въпрос: кое е мястото на изпълнение на договор за разработването и текущата експлоатация на софтуер, предназначен да отговори на индивидуалните нужди на установен в държава членка А (в случая Германия) клиент - мястото, където интелектуалната дейност по създаването („програмирането“) на софтуера се извършва от установено в държава членка Б (в случая: Австрия) предприятие, или мястото, където софтуерът достига до клиента, т.е. където се изтегля и използва?

В решението СЕС припомня, че при наличие на множество договорни задължения следва да се определи същественото за договора задължение. Що се отнася до договор за доставка на софтуер като разглеждания в главното производство, следва да се констатира, че проектирането и програмирането на софтуер не представляват същественото за такъв договор задължение, тъй като услугата, предмет на договора, не се предоставя реално на съответния клиент, докато софтуерът не започне да се използва. Всъщност услугата се предоставя реално едва от момента, в който софтуерът може да се използва и в който може да се провери неговото качество. Същественото задължение по договор за онлайн доставка на софтуер като разглеждания в главното производство се състои в предоставянето на този софтуер на разположение на съответния клиент, и следователно за място на изпълнение на този договор трябва да се счита мястото, където софтуерът достига до клиента, а именно мястото, където клиентът го изтегля и използва. Когато софтуерът трябва да се използва на различни места, следва да се уточни, че това място е в дома на клиента, а в случай на дружество — в седалището му, тъй като това е сигурно и установимо място както за ищеца, така и за ответника и следователно може да улесни доказването и организацията на процеса.

Г-н Norel Rosner от Отдел правосъдие по граждански дела към Европейската комисия запозна участниците в срещата с най-новото в областта на международното частно гражданско право. Конвенцията за съдебните решения (Judgments convention) е влязла в сила през септември 2023г. Първоначално се прилага между ЕС и Украйна. Уругвай я прилага от октомври 2023г. Обединеното кралство е ратифицирало конвенцията и ще я прилага от 1.07.2025г. Това е особено важно за съдебното сътрудничество след Брекзит, тъй като няма друг приложим инструмент между ЕС и ОК. Първоначално Шотландия е изключена, но се предполага, че до датата на прилагане на конвенцията, тя ще бъде включена. Конвенцията е ратифицирана от Албания през февруари 2025 и от Черна гора от февруари 2026г.

Конвенцията за избор на съд – през 2024г. Албания, Молдова, С.Македония и Швейцария са я ратифицирали.

В момента се работи по нова Конвенция за паралелните производства и свързаните иски. Приложението ѝ ще бъде същото като при Конвенцията за съдебните решения. Водещ принцип ще бъде добрата администрация на правораздаването. Очаква се работната група по тази конвенция да се събере още веднъж през 2025г., след което ръководният орган на Хагската конференция ще реши през март 2026г. дали да започне формални преговори, като създаде

Специална комисия. Постоянното бюро на Хагската конференция ще организира консултации по предложения текст в края на 2025г. или началото на 2026г.

Г-н Niklaus Meier, от федералния Отдел по правосъдие и полиция на Швейцария, представи най-новата съдебна практика по приложението на Луганската конвенция (Lugano convention) – конвенция, която обвързва Луганските държави – Норвегия, Исландия и Швейцария, и ЕС.

- Швейцарски федерален трибунал, дело 4A_563/2023, 17.10.2024 – френска двойка, която живее във Франция, иска да закупи ваканционен имот . Швейцарска банка им отпуска кредит, като в договора е включена клауза за избор на съд- съдът в Женева. По-късно двойката се премества в Швейцария и се опитва да прекрати кредитния договор. Банката завежда срещу тях иск в Женева, Швейцария. Двойката се премества обратно във Франция и настоява, че те са потребители и че съдът във Франция е компетентен да разгледа спора им. Швейцарският съд следва да реши дали е изправен пред дело с международен елемент. Тъй като понятието потребител се определя от националното право, според швейцарското право двойката не са потребители, то техният спор следва а се разгледа от швейцарски съд.

- Швейцарски федерален трибунал, дело 4A_249/2023; 22.04.24 – касае се за велосипед, който е разработен в Швейцария, след това е частично асемблиран с китайски части в Нидерландия. Закупен е от италианец в Италия, който е претърпял с него инцидент в Италия. Пострадалият счита, че това се дължи на разработените части и предявява иск срещу швейцарската компания за велосипеди. Основният въпрос който се поставя е дали швейцарският съд по седалището на компанията където велосипедът е бил разработен ще бъде компетентен да разгледа спора, при положение, че злополуката не е настъпила в Швейцария. За да реши въпроса за определянето на мястото на настъпване на събитието, причинило вредата, съдът се позовава на практиката на СЕС по делата Kainz (C-45/13), Fischer (C-133/11), Zuid (C-189/08) и др., според която в случай на отговорност за дефектен продукт това място е мястото на настъпване на самия факт, от който за продукта са произтекли вреди - мястото, където е произведена съответната стока.

- Норвежки върховен съд по дело HR-2022-2132-U, 4.11.2022 – предявен е иск за нарушено авторско право срещу дружество със седалище в Норвегия и дружество със седалище в Германия. Искът е предявен в Норвегия срещу двете дружества, с оглед чл.6 от Луганската конвенция, но искът срещу норвежкото дружество е прекратен –поради невнесена такса. Поставен е въпросът дали норвежкият съд запазва компетентност срещу германския ответник при положение, че искът срещу норвежкия ответник е прекратен. Съдът прави референции към практиката на СЕС, установява достатъчна връзка между иска срещу германското дружество и срещу норвежкото дружество и в крайна сметка разглежда иска срещу германското дружество.

- Швейцарски федерален трибунал, дело 5A_916/2020, 01.12.2023 – касае се за решение на съд във Великобритания, постановено преди Брекзит, но чието признаване се търси в Швейцария след Брекзит. Поставен е въпроса дали Луганската конвенция приложима. Швейцарският съд дава отговор подобен на споразумението между ЕС и Обединеното кралство- Луганската конвенция е приложима.

- Швейцарски федерален трибунал, дело 4A_621/2023, 06.08.2024 – споразумение за дистрибуция с арбитражна клауза за словенски съд. Словенският арбитраж намира арбитражната клауза за невалидна. Словенският ищец предявява иск срещу ответника в съд по седалището му в Швейцария. Съдът намира, че не е компетентен да се произнесе, тъй като намира арбитражната клауза за валидна. Словенският ищец предявява иск срещу ответника по

мястото на изпълнение в Словения , след което поисква изпълнение на решението в Швейцария. Въпросът, който швейцарският федерален трибунал обсъжда е дали словенското решение може да бъде признато в Швейцария. Съдът приема, че словенското решение следва да бъде признато, като Луганската конвенция не се прилага в случая.

- Швейцарски федерален трибунал, дело 5A_431/2023, 27.10.2023 – това не е дело по Луганската конвенция, но касае анекс V от Луганската конвенция. Налице е решение на върховен съд на Лихтенщайн, след което първоинстанционният съд е издал декларация за изпълнение. Това решение изпълнимо ли е в Швейцария? Съдът приема, че решението на Лихтенщайн не може да бъде признато в Швейцария. Изпълняемостта трябва да бъде потвърдена от съда, който е постановил решението.

- Швейцарски федерален трибунал, дело 142 III 170, 09.02.2016 – това е сравнително старо дело, но е интересно. Касае се за швейцарска банка и френски клиенти, които живеят във Франция. Банковият договор е сключен в Швейцария по молба на френските клиенти, като реклама банката не е провеждала във Франция. Следва ли клиентите на банката да се считат за потребители само защото банката случайно има клон във Франция. Практиката на СЕС по подобен въпрос отговаря положително на този въпрос (делата C-218/12, Emrek, C-296/20, Commerzbank). Швейцарският федерален трибунал обаче отговаря отрицателно. Клонът на банката във Франция не е правил реклама, поради което липсва връзка между поведението на банката и клиентите, и затова последните не могат да се считат за потребители.

Срещата продължи с представяне на Регламента за цифровизацията и преглед на процеса на цифровизация в областта на гражданското съдебно сътрудничество. Г-жа Haldi Koit от Отдел правосъдие по граждански дела към Европейската комисия представи процеса на цифровизация в областта на гражданското съдебно сътрудничество и припомни, че за регламентите за събиране на доказателства и за връчване на книжа децентрализираната информационна система ще стане задължителна за обмен на искания от 1 май 2025 г. Освен това Регламентът за цифровизацията ще започне да се прилага частично на 1 май 2025 г. (например частично при дистанционно участие на страните в съдебно заседание и при електронното плащане на такси). Регламентът е правната рамка за приемане на e-CODEX, който от 3.06.2024 се управлява от eu-LISA

Тя припомни, че регламент Брюксел Ia е обхванат от Регламента за цифровизацията. Процесът на цифровизация на този регламент е планиран в четвърти етап, което означава, че подготовката на актовете за изпълнение ще започне на 17 януари 2029 г. Информацията, изпратена от държавите членки съгласно член 17 от Регламента за цифровизацията, е достъпна на следната страница на портала за електронно правосъдие: [Digitalisation Regulation - Member State notifications | European e-Justice Portal](#)

Г-жа Caterina D'Ousualdo представи накратко Директива (ЕС) 2024/1069 относно защитата на лицата, ангажирани в публично участие, срещу явно неоснователни иски или съдебни производства, с които се злоупотребява („стратегически съдебни производства, насочени срещу публично участие“), приета на 11 април 2024 г. Беше припомнено, че крайният срок за транспониране е 7 май 2026 г.

Г-жа Caterina D'Ousualdo представи и доклад по прилагането на Регламент (ЕО) № 864/2007 от 11 юли 2007 година относно приложимото право към извъндоговорни задължения („Рим II“). Докладът е изготвен на основание чл.30 (1) от регламента и представлява първата обобщена оценка по приложението му от 2009г. той включва и нови теми като изкуствения интелект, он лайн средата и делата шамари. Работата по доклада е установила, че обхватът му на действие

не покрива правата за защита на личните данни, както делата за клевета и делата шамари. За тях всяка държава членка прилага собствените си правила на МЧП, което води до правна несигурност. Поставя се въпроса дали този регламент да не се прилага за предизвикателствата свързани с отговорността на ИИ, за отговорността от непозволено увреждане на финансовите пазари (досежно това къде е настъпило финансовото увреждане), за колективните иски и делата включващи много страни (увреждането настъпва едновременно в обхвата на няколко юрисдикции, което предполага прилагането на различни вътрешно национални норми за непозволено увреждане – напр. случаи на непозволено увреждане извършено он лайн, вкл. нарушаване на IP права он лайн, особено авторско право). Евертуална промяна на Рим II и на Брюксел I а би била вероятна най-рано пред 2027г.

По-нататък срещата продължи с дискусия по приложението на Регламент Брюксел I а.

1. Белгия повдигна въпроса как съдилищата в държавите членки прилагат чл.44 (1) от Регламент Брюксел I а и по-конкретно дали техните съдилища прилагат погасителната давност в изпълнителния процес като въпрос на изпълнението или приемат, че е въпрос на материалното право. Посочи, че CEC е дал някакви насоки в решението по делото *Società immobiliare Al Basco Srl*.

Нидерландия сподели, че националният ѝ съд ще приложи правото на съда по произход (съдът, който е издал решението, което се изпълнява).

Белгия заяви, че има дълъг период на погасителна давност и че нейният съд ще приложи собственото си право.

Франция заяви, че ще постъпи така, все едно се изпълнява решение на френския съд.

Италия сподели, че има противоречива практика – в един случай неин съд е приложил правото по произход (в случая френското право), а в друг случай от 2021г. е приложено италианското право.

Чехия заяви, че погасителната давност е обект на материалното право и ще се приложи правото на държавата по произход.

Латвия заяви, че има дълъг срок за принудително изпълнение -10г.

Гърция има 20г. срок за принудително изпълнение.

Литва има погасителна давност 5г. , а съдът ще приложи собственото си право

Унгария също ще приложи собственото си право

Испания има погасителна давност 5г.

Германия има погасителна давност 30г., а нейният съд ще приложи правото на държавата по произход.

Австрия има същият подход

Швейцария, като наблюдаваща държава, сподели, че същият проблем има и Луганската конвенция.

2. Чехия повдигна въпроса как държавите членки тълкуват „съд по произход“ в чл.53 от регламента – като съд, който е постановил съдебното решение, или не, и как националното им право решава кой съд е компетентен да издаде сертификата по чл.53.

Италия, Испания, Полша, Германия, България, Португалия, Словения, Хърватия, Литва споделиха, че съдът постановил съдебното решение е компетентен да издаде сертификата. Единствено Франция заяви, че сертификата се издава не от съда, а от друг специализиран орган

3. Словакия повдигна въпроса за трансграничния елемент по см. на чл.25 от Регламента и по конкретно за практическото и финансово отражение върху съдебните системи на държавите членки на решението на СЕС по делото Inkreal от 08.02.2024г. По това дело две страни по договор с местопребиваване в Словакия , са включили в договора клауза, че съд в друга държава членка (Чехия) ще има компетентност да реши спор между тях. Словакия критикува това решение на СЕС, като посочи, че то нарушава критериите на МЧП. Освен това, съдебните системи са субсидирани и едно такова решение би ги натоварило финансово, тъй като страните ще могат да си избират коя държава членка ще разгледа техния спор, респ. гражданите на една държава ще субсидират разглеждането на делата на граждани на друга държава членка. Затова Словакия предлага промяна в Регламента в частта избор на съд.

Германия изрази несъгласие със Словакия и заяви, че те със задоволство са приели решението по делото Inkreal. Решението на СЕС съответства на текста и на духа на Регламента. Германия сподели, че от миналата година е създадала търговски съдилища, в които делата на водят на английски език и се надява по този начин да привлече повече страни от други държави членки.

Латвия не е изненадата от решението, който като нейният върховен съд е постановил подобно на СЕС решение още през 2011г.

Италия и Испания изразиха притеснения от решението на СЕС, тъй като то може да доведе до злоупотреби.

Франция също сподели, че това решение е било негативно прието и споделя притесненията за увеличение на разходите по такива дела, вкл. разходи за превод на съдебните книги.

Нидерландия има подобен на Германия подход. Нейните търговски съдилища разглеждат делата и на английски език и по този начин се надяват да привличат повече страни по дела.

4. Нидерландия повдигна въпроса дали Брюксел Ia може да се прилага и по отношение на колективните искове. Според нея, регламента се прилага, но има случай, като делото Apple, при които вредите настъпват в много държави, в които разпоредбите се оказва, че не са подходящи. Нидерландия счита, че регламента трябва да се прегледа в тази насока.

Австрия изрази подкрепа.

5. Държавите членки бяха приканени да споделят разбирането си за практическите последици от решението по делото H-Limited касаещо изпълнение на признато съдебно решение на трета държава от английски съд, преди Брекзит. Председателят на секретариата поясни, че според английското право съдът не посочва, че решението на 3 та държава следва да се изпълни, а посочва, че искът е основателен (въпреки че контролът върху иска не е задълбочен). Това решение изглежда като решение по същество и в този случай попада в обхвата на Регламента Брюксел Ia.

Нидерландия сподели, че нейната система е близка с тази на английското право- не може да се изпълни решение на трета държава, ако не е признато в процедура по екзекватура. Така решението на трета държава се трансформира в нидерландско решение.

Гърция заяви, че следва немската правна система. Не е намерила подобни решения и не може да ги сподели.

Словакия също прилага немската правна система.

Италия счита, че Регламента не хармонизира такива ситуации.

Франция сподели, че наскоро е получила молба за признаване на решение подобно на H-Limited, но касаещо плащане на издръжка.

Унгария постави въпроса за материалния обхват на регламента и по-конкретно чл.1 (2), изключения.

Държавите членки се обединиха около разбирането, че регламентите за съпругеските имуществени режим и за имуществените режими на регистрираните партньори попада в изключенията на регламента, т.е. Брюксел I а не се прилага за тези два регламента.

7. държавите членки бяха поканени да споделят мнение за отражението на решението по делото Real Madrid върху развитието на изключенията за обществен ред.

Испания изрази несъгласие с това решение, като заяви, че взаимното доверие между съдебните системи на държавите членки изчезва, щом се появи съображението за обществен ред. Балансът между двете е невъзможен.

Гърция уточни, че през 2002г. Върховният съд е отказал да признае и изпълни решение на британски съд с присъдено наказателно обезщетение за вреди. През 2019г. съдът е допуснал изпълнение на две съдебни заповеди за плащане пак на английски съд с много високи присъдени суми, като се е позовал на принципа за взаимно доверие.

Италия посочи, че проблемът е в частичното изпълнение на решението, като не е ясен критерия, който националните съдилища трябва да следват.

Латвия е доволна от решението, тъй като то зачита човешките права.

Нидерландия изрази загриженост за практическото изпълнение на решенията от съдилищата. И запита дали Real Madrid всъщност не е дело шамар.

От секретариата на мрежата посочиха, че това дело не може да се определи като дело шамар.

Германия е доволна от решението. Сподели, че те признават компенсаторните вреди, но не признават наказателните.

Изготвил:

Вергиния Мичева-Русева,
Съдия в СГС